

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Філологічний _____

(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра _____ журналістики _____

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

доц. Ярослав Редьква

« _____ » _____ 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Проблематика медій (політична, економічна)»

вибіркова

Освітньо-професійна програма «Журналістика та кросмедійність»

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Філологічний факультет

Мова навчання

українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни „Проблематика медій (соціальна, правова)” складена відповідно до освітньо-професійної програми „Журналістика та кросмедійність” (спец. 061 „Журналістика”), затвердженої Вченою радою Чернівецького університету (протокол № 8 від 6 травня 2024 року).

Розробники: _____ асист. Стефанець В. Б., асист., к.н.с.к. Мельничук Ю.Г. _____
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладачі: _____ асист. Стефанець В. Б., асист., к.н.с.к. Мельничук Ю.Г. _____
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри журналістики
Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Завідувач кафедри _____ Василик Л.Є. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету протокол № 1 від
12 серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

©Стефанець В. Б.,
Мельничук Ю. Г.,
2024 рік

Мета та завдання навчальної дисципліни: Курс „Проблематика медій (політична, економічна)” спрямований на вивчення основних принципів підготовки та подачі інформації в політичній та економічній журналістиці, специфіки висвітлення економічної, бізнес, ділової проблематики, засвоєння політичних технологій, які при цьому використовуються.

Передбачається розгляд законодавства, яке необхідно знати в процесі діяльності політичного та економічного журналіста, жанрів економічної журналістики, аналіз журналістських творів на політичні теми, а також створення студентами політичного портрету.

Мета навчальної дисципліни – знати особливості подачі інформації про Президента, Верховну Раду, органи місцевої влади і т.д.; вміти працювати з Виборчим кодексом та орієнтуватись у правилах роботи журналістів під час виборів; опанувати роботу з джерелами політичної інформації.

Студенти повинні знати ділові та бізнес медіа, визначати жанри економічної журналістики, аналізувати журналістські матеріали економічної тематики, вміти застосовувати у практичній діяльності положення чинного законодавства у частині конфіденційної та комерційної інформації.

Пререквізити:

ПП01. Масова комунікація та інформація

ПП02. Основи журналістики

ПП04. Правові засади медіадіяльності

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Проблематика медій (політична, економічна)» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

Загальні:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких **програмних результатів навчання**:

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціально комунікаційних наук.

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	5	150	45	30	-	-	69	6	іспит
Заочна	2	3	5	150	6	6	-	-	132	6	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ПОЛІТИЧНА ЖУРНАЛІСТИКА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ												
Тема 1.1. Розвиток політичної журналістики в Україні		2	2			4		1				9
Тема 1.2. Президент України: як		4	2		1	5		1			1	10

висвітлювати його діяльність												
Тема 1.3. Верховна Рада та принципи її роботи		4	2		1	5			1		1	10
Тема 1.4. Народні депутати: де шукати про них інформацію		3	2		1	5			1		1	10
Тема 1.5. Місцева влада: що необхідно про неї знати		4	2			5						9
Тема 1.6. Журналісти і Виборчий кодекс		4	2			5		1				9
Тема 1.7. Жанр політичного портрету в українських медіа		2	2			6			1			9
Разом за змістовим модулем 1		23	14	-	3	35	76	3	3	-	3	66

Змістовий модуль 2. ЕКОНОМІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА МЕДІЙ												
Тема 2.1. Напрямки висвітлення економічної інформації. Економічна політика і медіа.	8	2	2			4	10	1			1	8
Тема 2.2. Правові основи висвітлення економічної проблематики в українських медіях.	11	3	2		1	5	11	1			1	9
Тема 2.3. Економіка і бізнес як предмет журналістськ ого матеріалу. Аналіз українського медіаринку щодо висвітлення економічних, фінансових та бізнес- проблем	10	3	2			5	7					7
Тема 2.4. Джерела економіч ної інформац ії. Доступ до інформац ії, комерцій на таємниця.	9	3	2			4	10	1			1	8

Тема 2.5. Специфіка підготовки тексту з економічної проблематики	9	3	2			4	9	1				8
Тема 2.6. Жанри подання економіч ної інформац ії. Інформац ійні жанри: повідомл ення, економіч ний факт, звіт.	11	3	2		1	5	10		1			9
Тема 2.7. Жанри подання економічної інформації. Аналітичні жанри: економічний огляд, економічний коментар, інтерв'ю, журналістське розслідування .	11	3	2		1	5	10		1			9
Тема 2.8. Економічна і фінансова аналітика: глосарій. Специфіка використання спеціальної термінології в	6	2	2			2	8					8

різних видах ЗМІ.												
Разом за змістовим модулем 2	75	22	16		3	34	75	3	3		3	66
Усього годин	150	45	30		6	69	150	6	6		6	132

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	<p>Розвиток політичної журналістики в Україні <i>ПЛАН</i> Політична журналістика незалежної України: періодизація. Політичні ток-шоу як явище інформаційної політики. Обов'язки політичних журналістів. Сучасні політичні журналісти.</p>
1.2	<p>Президент України: як висвітлювати його діяльність <i>ПЛАН</i> Права та обов'язки Президента України в контексті медій. Особливості президентських перегонів в Україні. Правила висвітлення діяльності Президента. Офіс Президента України. Петиції до Президента як джерело інформації.</p>
1.3	<p>Верховна Рада та принципи її роботи <i>ПЛАН</i> Структура Верховної Ради та принципи її роботи. Сайт ВР як джерело інформації. Діяльність комітетів ВР. Заробітна плата апарату ВР та принципи її формування.</p>
1.4	<p>Народні депутати: де шукати про них інформацію <i>ПЛАН</i> Перелік депутатів Верховної Ради: особливості формування депутатського корпусу. Помічники народних депутатів. Політичні партії в Україні: де шукати про них інформацію. Державне фінансування партій. Ресурси «Золото</p>

	партій», «Політхаб» і т. д. Декларації про доходи як джерело інформації.
1.5	Місцева влада: що необхідно про неї знати <i>ПЛАН</i> Як писати про місцеву владу: правила роботи для журналістів. Депутати місцевого самоврядування та їх обов'язки. Політичні партії на місцевому рівні: особливості їх діяльності. Зарплати мерів, голів облради та ОВА: принципи формування. Аналіз місцевого бюджету як джерело інформації для журналістів.
1.6	Журналісти і Виборчий кодекс <i>ПЛАН</i> Виборчий кодекс: що необхідно знати про нього журналістам. Права та обов'язки медійників за Виборчим кодексом. Форми передвиборної агітації. Особливості агітації в інтернеті та соціальних мережах.
1.7	Жанр політичного портрету в українських медіа <i>ПЛАН</i> Жанрові особливості політичного портрету. Політичні портрети в період передвиборної агітації. Вимоги до політичних портретів.
2.1	Напрямки висвітлення економічної інформації. Економічна політика і медіа. <i>ПЛАН</i> Напрямки висвітлення економічної інформації: економіка, бізнес, фінанси. Етичні засади висвітлення економічної проблематики в ЗМІ. Економічна політика і ЗМІ. Роль економічної журналістики в житті суспільства. Головні проблеми економіки, що найретельніше висвітлюються українськими і європейськими ЗМІ.
2.2	Правові основи висвітлення економічної проблематики в українських медіях. <i>ПЛАН</i> Основні нормативні акти, що регламентують процес висвітлення економічної інформації: Конституція України, Господарський кодекс України, Кримінальний кодекс України, Закон України про інформацію, інші законодавчі акти. Положення про надання і ненадання інформації. Специфіка взаємодії ЗМІ з державними і комерційними структурами в сфері економіки, бізнесу і фінансів.
2.3	Економіка і бізнес як предмет журналістського матеріалу. Аналіз українського медіаринку щодо висвітлення економічних, фінансових та бізнес-проблем. <i>ПЛАН</i> Аналіз українського медіа ринку щодо висвітлення економічних, фінансових, бізнес-проблем. Спеціалізовані видання України. Загальнонаціональні видання. Теле- і радіоэфір. Економічна проблематика в Інтернеті.

2.4	<p>Джерела економічної інформації. Доступ до інформації, комерційна таємниця. <i>ПЛАН</i></p> <p>Джерела економічної інформації. Організація інформаційної діяльності Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, банків, страхових компаній тощо. Поняття комерційної таємниці. Поняття закритої інформації. Способи подання інформації з різних джерел.</p>
2.5	<p>Специфіка підготовки тексту з економічної проблематики. <i>ПЛАН</i></p> <p>Загальні принципи подання тексту. Місце та роль основного повідомлення. Правило наближення інтересів. Поділ економічної інформації, ключ подання економічного тексту. Специфіка інтерв'ю на економічну тематику, інтерв'ю з підприємцем.</p>
2.6	<p>Жанри подання економічної інформації. Інформаційні жанри: повідомлення, економічний факт, звіт. <i>ПЛАН</i></p> <p>Жанрове розмаїття української журналістики. Інформаційні жанри і їхнє використання при висвітленні економічної проблематики. Інформаційні повідомлення в друкованих та ефірних ЗМІ. Розширена економічна інформація. Економічний факт. Економічний звіт. Економічний репортаж.</p>
2.7	<p>Жанри подання економічної інформації. Аналітичні жанри: економічний огляд, економічний коментар, інтерв'ю, журналістське розслідування. <i>ПЛАН</i></p> <p>Економічний огляд. Економічний коментар. Аналітична стаття. Журналістське розслідування. Аналіз українських медій щодо використання аналітичних жанрів при висвітленні економічної проблематики.</p>
2.8	<p>Економічна і фінансова аналітика: глосарій. Специфіка використання спеціальної термінології в різних видах ЗМІ. <i>ПЛАН</i></p> <p>Економічна аналітика в ЗМІ: основні поняття. Фінансова аналітика в ЗМІ: основні поняття. Специфіка використання спеціальної термінології в різних видах ЗМІ. Особливості використання спеціальної термінології в економічному тексті.</p>

Тематика практичних (семінарських) занять з переліком питань

№	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Розвиток політичної журналістики в Україні <i>Вид роботи: дискусія, презентації. про політичних журналістів та їхні кращі матеріали на політичні теми.</i></p> <p>1. Обговорення матеріалів «15 зраз та 15 перемог у розвитку медіа» та «4 покоління української журналістики».</p>	2

	<p>2. Презентації про політичних журналістів.</p> <p>3. Аналіз журналістських розслідувань на політичні теми.</p>	
2	<p>Тема 2. Президент України: як висвітлювати його діяльність</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, робота в групах</i></p> <p>1. Матеріали українських та закордонних медій про Президента України, їх основні наративи.</p> <p>2. Робота сайту Президента України та Офісу Президента.</p>	2
3	<p>Тема 3. Верховна Рада та принципи її роботи</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, робота в групах</i></p> <p>1. Одіозні політики в складі комітетів ВР та їх.</p> <p>2. Законопроекти, які наразі розглядають комітети, їх перспективність.</p> <p>3. Аналіз діяльності комітетів, виходячи з контенту на їх сайті, виконаної роботи, відкритості інформації і т.д.</p>	2
4	<p>Тема 4. Народні депутати: де шукати про них інформацію</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, робота в групах, презентації.</i></p> <p>1. Формування досьє на депутата за допомогою ресурсів Політхаб, Золото партій, YouControl. Робота з деклараціями про доходи.</p> <p>2. Аналіз матеріалів медій про обраного депутата, позитивні та негативні, якщо є.</p> <p>3. Фігурування нардепів у корупційних схемах, злочинах, журналістських розслідуваннях і т.д..</p> <p>4) Ефективна діяльність депутата як народного обранця.</p>	2
5	<p>Тема 5. Місцева влада: що необхідно про неї знати</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, доповіді, робота в групах, презентації.</i></p> <p>1. Місцеві депутати-порушники: як висвітлювати їх роботу.</p> <p>2. Мери та їх зарплати: формування досьє на міського голову за допомогою відкритих реєстрів.</p> <p>3. Відмінності між обласними радами та ОВА: як не сплутати, хто за що відповідає.</p>	2
6	<p>Тема 6. Журналісти і Виборчий кодекс</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, аналіз форм передвиборної агітації, робота в групах, презентації.</i></p> <p>1. Правила для роботи журналістів у контексті виборів в Україні.</p> <p>2. Приклади передвиборної агітації. Специфіка агітації у соціальних мережах. Бібліотека реклами Facebook.</p>	2

	3. Медіастандарти під час проведення виборів. Особливості висвітлення інформації ї про кандидатів.	
7	Тема 7. Жанр політичного портрету в українських медіа <i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, робота в групах, написання політичного портрету.</i> 1. Аналіз політичних портретів у медіа. 2. Вимоги до політичного портрету, відмінності між політичним портретом та портретом політика. 3. Структурні елементи політичного портретування.	2
8	Тема 8. Напрямки висвітлення економічної інформації. Економічна політика і медіа. <i>Вид роботи: дискусія, презентації. про журналістів, які пишуть на економічні теми, їхні матеріали.</i> 1. Презентації про журналістів, які пишуть на економічні теми 2. Обговорення матеріалів вміщених у меліа «Дзеркало тижня» та «Економічна правда». 3. Аналіз журналістських розслідувань на економічні теми.	2
9	Тема 9. Правові основи висвітлення економічної проблематики в українських медіях. <i>Вид роботи: аналіз правових документів, робота в групах</i> 1. Конституція України. 2. Господарський та Кримінальний кодекси України. 3. Закони України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», інші законодавчі акти.	2
10	Тема 10. Економіка і бізнес як предмет журналістського матеріалу. Аналіз українського медіаринку щодо висвітлення економічних, фінансових та бізнес-проблем. <i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, робота в групах, презентації.</i> 1. Обговорення економічних матеріалів медій. 2. Дослідження тематики матеріалів. 3. Порівняння особливостей економічних матеріалів у друкованих, електронних та інтернет медіях.	2
11	Тема 11. Джерела економічної інформації. Доступ до інформації, комерційна таємниця. <i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, сайтів органів влади, законодавчих актів, робота в група.</i> 1. Аналіз сайтів органів влади як джерел економічної інформації. 2. Аналіз положень законодавства щодо доступу до інформації. 3. Дослідження особливостей трактування положення про комерційну таємницю.	2

12	<p>Тема 12. Специфіка підготовки тексту з економічної проблематики.</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, доповіді, робота в групах.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні принципи подання тексту. 2. Поділ економічної інформації. 3. Специфіка інтерв'ю на економічну тематику. 	2
13	<p>Тема 13. Жанри подання економічної інформації. Інформаційні жанри: повідомлення, економічний факт, звіт.</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, робота в групах.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розширена економічна інформація. 2. Економічний факт. 3. Економічний звіт. 4. Економічний репортаж. 	2
14	<p>Тема 14. Жанри подання економічної інформації. Аналітичні жанри: економічний огляд, економічний коментар, інтерв'ю, журналістське розслідування.</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, робота в групах.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз українських медій щодо використання аналітичних жанрів при висвітленні економічної проблематики 2. Економічний огляд. 3. Економічний коментар. 4. Аналітична стаття. 4. Журналістське розслідування. 	2
15	<p>Тема 15. Економічна і фінансова аналітика: глосарій. Специфіка використання спеціальної термінології в різних видах ЗМІ.</p> <p><i>Вид роботи: аналіз матеріалів медій, словників економічних термінів, робота в групах.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідження особливостей пояснень економічних термінів. 2. Синонімія економічних термінів. 3. Аналіз особливостей використання спеціальної термінології в різних видах медій. 	2

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Кількість годин
1	Переглянути цикл програм «Журналістика незалежної України». Законспектувати основні тези.	4
2	Проаналізувати петиції та сайті Президента України та на сайті Верховної Ради, визначити їх спільні та відмінні риси, запропонувати інформаційні приводи, які впливають з поданих петицій.	5

3	Перегляньте статистику відвідуваності депутатів ВР та їх участь у голосуваннях, визначте, які матеріали можна підготувати на основі зібраної інформації.	5
4	Проаналізувати петиції та сайті міської ради (за вибором), визначити їх характерні риси.	5
5	Перегляньте соцмережі політика (на вибір), визначте їх основні наративи, схарактеризуйте наповненість та інформативність.	5
6	Зберіть зразки передвиборної агітації за матеріалами світових кампаній, визначте їх спільні та відмінні риси з українськими прикладами.	5
7	Прочитайте книгу Р. Лози «Невиконане замовлення». Визначте, який це тип політичного портретування, на основі чого ви зробили такі висновки.	6
8	Запропонуйте перелік тем про головні проблеми економіки, що актуальні для вашого населеного пункту.	4
9	Проаналізуйте статті Закону України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», що стосуються діяльності журналіста, який виступає з економічними матеріалами.	5
10	Підготуйте презентацію про інтернет-медіа, які звертаються до економічної проблематики.	5
11	Проаналізуйте структуру Урядового порталу як джерела економічної інформації. Виділіть 10 найактуальніших тем.	4
12	Знайдіть у медіа 6 прикладів економічних матеріалів, у яких застосовано правило наближення інтересів.	4
13	На основі 3-х підібраних у медіа інформаційних економічних матеріалів проаналізуйте дотримання автором вимог до економічного репортажу, звіту та розширеної економічної інформації.	5
14	На основі 4-х підібраних у медіа аналітичних економічних матеріалів проаналізуйте дотримання автором вимог до економічного огляду, економічного коментаря та аналітичної статті.	5
15	Підберіть 3 журналістських матеріали та обґрунтуйте специфіку використання спеціальної термінології в різних видах медій.	2

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№	Назва теми	Кількість годин
---	------------	-----------------

1	Проаналізувати роботу прес-служб політиків з урахуванням ефективності їх діяльності та присутності в інформаційному просторі.	1
2	Відвідайте засідання місцевої ради, визначте, наскільки прозоро та відкрито подана інформація про це на сайті.	1
3	Підготуйте запитання до інтерв'ю з політиком на вибір.	1
4	На основі положення про надання і ненадання інформації проаналізуйте специфіку взаємодії ЗМІ з державними і комерційними структурами в сфері економіки, бізнесу і фінансів.	1
5	Проаналізуйте специфіку інтерв'ю «Голова НБУ Андрій Пишний: Емісія гривні – це квиток в один кінець», Економічна правда, 13.08.2024, https://epravda.com.ua/publications/2024/08/13/717914/).	1
6	Виконайте аналіз медіа «Дзеркало тижня» щодо використання аналітичних жанрів при висвітленні економічної проблематики.	1

* Індивідуальні завдання плануються, якщо передбачені навчальним планом, або за рішенням викладача

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, пояснення, розповідь, бесіду, спостереження, ілюстрацію, демонстрацію, практичні вправи.

За характером пізнавальної діяльності здобувача освіти застосовуємо інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний, дослідний методи.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю: *контрольні роботи; групова робота, тести; презентації, аналіз медіайкейсів, метод мозкового штурму, моніторинг медій, робота в групах з платформами Padlet та Mentimeter, використання платформи Moodle, можливість неформальної освіти, написання матеріалу аналітичного жанру на обрану тему.*

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Розподіл балів

ЗМ 1 (30 балів)							ЗМ 2 (30 балів)							Підсумковий контроль (іспит)	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
3	4	4	4	4	4	7	3	4	4	4	4	4	4	3	40	100

Критерії оцінювання підсумкового оцінювання

Оцінка А (90 – 100 балів) або „відмінно” виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з художніх текстів, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з художніх текстів. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з текстів не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69	Задовільно	D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Наскільки сприяє, на вашу думку, політична ситуація на розвиток політичної журналістики?
2. Яким чином можна протидіяти неправомірним вчинкам політиків за допомогою журналістики?
3. Яка роль МОМ та МОП у процесі інтеграції ВПО, біженців та мігрантів?
4. Сформулюйте, які є правила для журналістів у період передвиборної агітації та безпосередньо в день виборів?
5. Яким чином можна сприяти освіченості людей щодо сфери відповідальності політиків й чиновників за різні галузі в соціумі?
6. Чому політична тематика залишається однією з найбільш затребуваних в українському суспільстві?
7. Яке ваше бачення щодо подальшої долі відомих політичних партій в Україні? Місце медіа в цьому процесі?
8. Чи потрібні в Україні медіа політичних партій? Аргументуйте свою думку на прикладах.
9. Що слід зробити, аби журналістські розслідування на політичні теми були результативними?
10. Які політичні ток-шоу ви можете назвати? Що вам у них подобається/не подобається.
11. Наскільки повно представлена у центральних медіа економічна проблематика вашого регіону?
12. Чи дає наповнення сайтів місцевих органів влади інформаційні приводи для підготовки матеріалів на економічні теми?
13. Як загальноукраїнські політичні процеси впливають на бізнес, зокрема, місцевий?
14. Матеріалів на які економічні теми Вам бракує у виступах центральних медіа? Чому?
15. Кого Ви знаєте з провідних українських економістів? З яких медіа Ви дізналися про них?
16. Чи потрібні журналістські розслідування на економічні теми пересічному громадянину? Чому (потрібні/непотрібні)?

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Політичні журналісти в Україні: прорахунки та здобутки.
2. Українська політична журналістика 1991 – 1999 рр.: часопис «Пост-Поступ», поява «Дзеркала тижня», топових телеканалів.
3. Українська політична журналістика 2000 – 2008 рр.: діяльність «Української правди», акція «Україна без Кучми», «темники», «5 канал».

4. Українська політична журналістика 2009 – 2014 рр.: рух «СтопЦензурі», обмеження свободи слова, поява Громадського телебачення, Революція гідності.
5. Українська політична журналістика 2015 – 2023 рр.: розслідування «Рапата Papers», доля телеканалів «ZIK», «NewsOne» та «112», телемарафон як явище воєнного часу.
6. Аргументуйте, що журналістам необхідно знати про посаду Президента України.
7. Проаналізуйте діяльність Офісу Президента України.
8. Узагальніть інформацію про петиції до органів влади.
9. Аргументуйте, що журналістам необхідно знати про Верховну Раду України.
10. Поясніть, навіщо у Верховній Раді комітети та в чому полягає їх функція.
11. Аргументуйте, що журналістам необхідно знати про Кабінет Міністрів України.
12. Аргументуйте, що журналістам необхідно знати про депутатів Верховної Ради України.
13. Проаналізуйте, які інформаційні ресурси найкраще використовувати для збору інформації про політиків.
14. Поясніть, навіщо депутатам помічники та в чому полягає їх діяльність.
15. Проаналізуйте діяльність топ-політичних партій України.
16. Узагальніть, у чому полягає діяльність міського голови.
17. Узагальніть, у чому полягає діяльність депутатів місцевих рад.
18. Узагальніть, у чому полягає специфіка роботи ОВА та обласної ради.
19. Аргументуйте, як соціальні мережі політиків впливають на їх імідж.
20. Аргументуйте, які права та обов'язки мають журналісти згідно з Виборчим Кодексом.
21. Схарактеризувати загальні принципи подання економічного тексту
22. Проаналізувати інформаційні жанри і їхнє використання при висвітленні економічної проблематики.
23. Окреслити місце та роль основного повідомлення при підготовці економічного тексту.
24. Пояснити специфіку статистичної інформації

25. Схарактеризувати маркетингову інформацію.
26. Схарактеризувати суб'єктів відносин у сфері доступу до публічної інформації економічного характеру.
27. Визначити характеристики якісного економічного ЗМІ.
28. Обґрунтувати цінність інформації, яку можна отримати на виробництві.
29. Схарактеризувати «Урядовий портал», як джерело економічної інформації.
30. Проаналізувати роль економічної журналістики в житті суспільства.
31. Схарактеризувати поняття комерційної таємниці.
32. Ухваліть найкращий спосіб написати лід в повідомленні на економічну тему для агентства.
33. Визначити головні проблеми економіки, що найретельніше висвітлюються ЗМІ.
34. Аргументуйте, що таке економічний факт у газеті.
35. Проаналізувати основні нормативні акти, що регламентують процес висвітлення економічної інформації.
36. Схарактеризуйте журналістський матеріал, що пишеться чітко та лаконічно, містить основне повідомлення (1 фраза чи абзац) та роз'яснювальною частину: сублід, параграфи та бекграунд.
37. Схарактеризувати правило наближення інтересів при підготовці економічного тексту.
38. Аргументуйте, чим слід користуватися, аби добре обрати місце для економічного репортажу.
39. Схарактеризувати аналітичні жанри та їхнє використання при висвітленні економічної проблематики.
40. Обґрунтуйте, що впливає на розвиток ринку ділових ЗМІ.
41. Схарактеризувати вимоги до економічного репортажу.
42. Визначте, які відомості можуть бути комерційною таємницею.
43. Окреслити напрямки висвітлення ЗМІ економічної інформації.
44. Поясніть, як розрізняються поняття „комерційної таємниці” та „ноу-хау”.
45. Схарактеризувати джерела економічної інформації.

46. Аргументуйте, що точне розмежування ролей комунікантів - адресант і адресат – це ознака жанру.
47. Проаналізувати український медіа ринок щодо висвітлення економічних, фінансових, бізнес-проблем.
48. Окресліть, що належить до інформаційних жанрів економічної тематики.
49. Окреслити специфіку інтерв'ю на економічну тематику.
50. Визначте, що належить до джерел економічної інформації.

Рекомендована література

Основна

1. Висвітлення виборів в Україні: Порадник для журналістів та редакцій // С. Остапа, Д. Дуцик, Є. Кузьменко, В. Володовська / упоряд. О. Погорелов. К, 2019. 32 с.
2. Воронова М.Ю. Політична журналістика. Курс лекцій. Конспект. Київ : Видавництво ЛАТ&К, 2019. 184 с.
3. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Київ: ТОВ “Софія-А”, 2016. 184 с.
4. Дудченко Л. Ділова преса України : монографія / Л. М. Дудченко. - Суми : Сумський державний університет, 2019. - 154 с
5. Економіка – справа захоплююча. Економічна журналістика. – К.: Академія української преси, 2002. – 25 с.
6. Економічна журналістика: новації західної преси. / Переклад та адаптація Алла Лазарева. – Київ, Інститут масової інформації, 2005. – 112 с.
7. Захарченко А., Півторак О., Воронова О. Прогнози в українських медіа як засіб маніпуляції та мірило відповідальності редакцій. Вісник Львівського університету. Серія Журналістика. 2019. Випуск 46. С. 67-75.
8. Кіштайні Н. Коротка історія економіки / пер. з англ. Андрій Калинюк, К.: Наш Формат, 2022. – 256 с.
9. Книга від Майдану до Майдану. Новітня історія української журналістики (1989 – 2019) / Ю. Нестеряк, Юлія Нестеряк, О. Клименко. К.: Академія, 2022.
10. Політичні технології в сучасних владних процесах : навчальний посібник / В. Ф. Смолянчук, С. С. Бульбенюк, Ю. М. Манелюк та ін. К.: КНЕУ, 2021. 328 с.
11. Права людини та мас-медіа в Україні: Збірник конспектів лекцій / За ред. Виртосу І., Шендеровського К. Київ: Інститут журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. 2018.
12. Расто К. Моніторинг висвітлення виборів у ЗМІ. Практичний посібник для громадських організацій. Рада Європи, листопад 2020.

13. Український бізнес XXI століття: реалії, проблеми, перспективи. – К.: Консорціум, 2005. –358 с.
14. Ха-Юн Ч. Економіка. Інструкція з використання / пер. Андрій Лапін. К.: Наш Формат, 2016. — 400 с.

Допоміжна

1. Виклики для свободи слова та журналістів в умовах війни: соціологічне дослідження / П. Бондаренко, Т. Печончик, А. Сухарина, В. Яворський; Центр прав людини ZMINA. Київ, 2023. 56 с.
2. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. / Агнешка М. Вальорска ; пер. з нім. В. Олійника. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
3. Економіка підприємства [Електронний ресурс] : підручник / [Г.О. Швиданенко, К. С. Бойченко, В. Г. Васильков, А. І. Дмитренко та ін.] ; за заг. та наук. ред. Г.О. Швиданенко. 2-ге вид., перероб. і допов. - Електрон. текстові дані. - Київ : КНЕУ, 2018. 551 с.
4. Журналістика: підручник / Маєр К.; пер. з нім. В. Климченка, В. Олійника / за загал. ред. В. Іванова. К. : Академія української преси, Центр вільної преси, 2022. 300 с.
5. Збірник журналістських матеріалів «Децентралізація в Україні». Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2018. 422 с.
6. Палійчук А. Особливості розвитку сучасної ділової преси України / А. В. Палійчук // Наукові записки Інституту журналістики. - 2013. - Т. 50. - С. 33-35.
7. Соціальні медіа для журналістів. Редакційна робота з Facebook, Twitter & Co / за загал. ред. В. Ф. Іванова, пер. з нім. В. Климченко. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2018. 198 с.
8. Український медіаландшафт 2022–2024. Зміни в медіа під час повномасштабного вторгнення : аналітичний звіт / Штурхецький. С., Погорелов О., Чернявський С. Томіленко С., Мороз В, Бідочко Л. К.: Центр вільної преси, 2024. 104 с.
9. Фолькер Вольфф. Журналістика газет і журналів / видання 2-е, перероблене / пер. з нім. В. Климченко. Київ: Центр вільної преси, 2017. 377 с.

Інформаційні ресурси

1. https://moodle.chnu.edu.ua/pluginfile.php/304331/mod_resource/content/1/Вибори%202020_посібник.pdf
2. https://moodle.chnu.edu.ua/pluginfile.php/304332/mod_resource/content/1/Як-пysaty-pro-mistsevu-vladu.pdf
3. https://www.facebook.com/president.gov.ua/?locale=uk_UA

4. <https://www.kmu.gov.ua/>
5. <https://www.president.gov.ua/>
6. <https://www.rada.gov.ua/>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=Z3MQFb94OY4&list=PLAvUoqWvhnXkUEi2I-RNXjS-6GZjGNIXz>
8. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
9. Економічна правда, інтернет-видання, <https://www.epravda.com.ua/>
10. Дзеркало тижня, інтернет-видання, розділ Економіка, <https://zn.ua/ukr/ECONOMICS>
11. Бізнес-Цензор, інтернет-видання, <https://biz.censor.net/>
12. Forbes.ua, інтернет-видання, <https://forbes.ua/>
13. Вебсайт Державної служби статистики, <https://www.ukrstat.gov.ua/>
14. Вебсайт Національного банку України, <https://bank.gov.ua/>
15. Вебсайт Уряду України, <https://www.kmu.gov.ua/>
16. Вебсайт Міністерства фінансів України, <https://www.mof.gov.ua/uk>
17. Вебсайт Міністерства соціальної політики України, <https://www.msp.gov.ua/>
18. Вебсайт Спілки українських підприємців, <http://sup.org.ua/uk>
19. Вебсайт Федерації роботодавців України, <https://fru.ua/ua/>
20. Вебсайт Європейської бізнес-асоціації, <https://eba.com.ua/>

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання курсу «Проблематика медій (соціальна, правова)», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності (*Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalnoho-universytetu.pdf>), *Положення про виявлення та запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf)).

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентові/ці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання всіх нарахованих за курс балів.